

Azərbaycan'ı bugün

H.Ahmet Şmidenin

Azərbaycan'da bolşevik aleyhtarı en önemli edip ve düşünürleri Aliyev, kendi pozisyonunu tehlikeye düşürmemek kaydıyla, himaye etmiş, milli mefkûre doğrultusunda çalışmalarına imkan vermiş...

13.10.93

Pek muhterem Hocam,

Bir süredir içimi burkan, canımı fena halde sıkan bir mesaleyi zatialinizin ıtılama sunmak ihtiyacını duyuyorum.

Malumunuz, Azərbaycan'da iyi niyetli fakat talih-siz bir cumhurbaşkanı tarki vazife etmiş, yerine Meclis Başkanı Haydar Aliyev bir süre cumhurbaşkanlık görevini tedvir ettikten sonra Azərbaycan Türk halkı tarafından oyların büyük çoğunluğu ile devletin en üst kademesine getirilmiştir.

Azərbaycan konusunda - acizane vukuf ve ihtisas sahibi olduğum zatialinizin malumudur. Bu vukufuma istinad ederek tam mesuliyetle derim ki Azərbaycan Türkleri Aliyev'i seçmekle düşünülebilecek en isabetli tasarrufta bulundular. Evet, Elçibey de seçimle işbaşına gelmişti. Ancak onun seçimine çok büyük yolsuzluklar başgösterdiği söyleniyor. Bu defaki seçim ise harici gözlemcilerin gözü önünde cereyan etmiştir. Aliyev demokratik yolla hakimiyete geldi. Buna rağmen Türkiyedeki medyalar Aliyev'i eski komünist diye puanlamaktadırlar.

Türkiye'deki Aliyev aleyhtarları ne bitsinler, işin zahiri manzarası böyledir. Aliyev vaktiyle Azərbaycan KGB şefliğini, KP Birinci Katipliğini ve esbak Sovyetler Birliğinin Başbakan Birinci Yardımcılığını yapmış adamdır. İşin içinde iş olduğunu bilmeyenler elbette kendisinden "eski komünist" diye bahsedecektir. Hele bu kez hakimiyete geçer geçmez Azərbaycan Bağımsız Devletler Topluluğuna sokması, bu anlayışa hak kazandırmış gözüküyor.

Aliyev gerçekçidir. Azərbaycan'ın Rusya'sız kopardayamayacağını çok iyi biliyor. Bu adam, ülkeyi tekrar BDT'ye üye etmekle vatanına değil kötülük, bilakis akla gelebilecek en büyük iyiliği yapmış. Rusya'yı Azərbaycan topraklarından şimdilik uzak tutmanın yegane yolunu seçmiştir. Şunu unutmayalım: gerek çarlık Rusya ve gerek kızıl emperyalizm yıllarında ruslar hep Azərbaycanlıların "deli dumrulluğundan" belli ölçüde ihtiyat etmişlerdir. Halbuki şu andaki ermeni gailisi rus'a da nümayış ettirmiştir ki, Azeri Türkleri hiç de korktukları kadar "deli dumrul" değilmiş, ondan meğerse - ihtiyat etmeğe gerek yokmuş.

Aliyev'den başkası kurtaramaz

Ahmet Kabaklıya məktubu

İylilikle "imana gelmeyen" bir Azərbaycan'ın Rusya'nın pek yakın bir gelecekte kəndi başı ertte olduğu halde zor kullanarak peykleri arasına katacağı mühəkkəkdir.

Məşhur "Adriyatik sahilindən Çin seditine kadar Türk Dünyası" rüyasının iflasından sonra şu anda emperyalist Rusya'nın kütləvi cazibəsini etkisiz kılacaq bir güc Türk əleminde yoktur. "Vatan - Millet - Sakarya" düttürüsü bizi hiç bir yere götürmez. Hətta Azərbaycan'ın yemindən gəspetmək için Rusya, manfur Güllistan və Türkmənçay anlaşmalarını bile bahancə edərək dünya kamuoyunu susturabilir. Yoksa, yer kürəsindəki kara kütlələrinin altıda birinə sahip olduğu halde, İkinci Dünya Savaşında işğal etdiyi minicik Kuril adalarını bile asıl sahibindən esirgəyənə, fevç fevç sokaklara döklülüp Kuril Naşi (Kuriller bizimidir) bağırın bu müthiş emperyalist cıdehanın, yeraltı və üstü zənginlikləri bol Azərbaycan'ın olsa olsa yarım peyk olaraq yaşamasına izin verəcəği acı fəkat tartışılmaz bir gerçektir. Akıllı bir Azərbaycan yönetimi bu gerçəği hesabına katmak, dış politikasında hiç bir diğer devletle - Türkiye dahil - Rusya'ya tercih etməmek mecburiyyətindədir.

Bu mecburiyete rağmen Haydar Aliyev, yinə de həmen ikinci ən önemli partner olaraq Türkiye'ye dayanacaktır. Türkiye de bu ikinciliği - eger Aliyev kadar realist isə kabul etməkdir. Küstüp çəkilsə, ümümtürk kültürel birliğine büyük zarar vermiş olur...

Aliyev'in gerçəkliđi kendisini mensup olduğu milleti ve medeniyetini ihtarlaş sevmekten alıkomadığını iddia ediyorum. Bu anlayış bana nereden gelmiştir? Arzede-yim:

Çeyrek asırdan beri Türklük ve müsümanlık uğrunda - bazen çok, bazen az - fəşlaşsızca çalıştığımı, siz Hocamdan daha iyi bilen kimse yoktur. Bunun ecrini insanlardan değil, Cenabi Mevladan beklıyor və niyaz ediyorum. (Zaten bir tek Azərbaycan bu fakiri anlayıp takdir etmiş, üstün bir kadrişinaslıkla bana fəhri doktorluk vermiştir. Türkiye toplumunda bize ses veren bile olmadı, ən çok fealiyetlerime - sayenizde - sahne olan Türk Edebiyatı okurlarından bile bahsettiğim bu çeyrek asırda topu-topuna 2 (yalnız: iki) mektup geldi. Yani insan ister istemez kendi kendisini, sahrada nutuk çeken manyaklara benzeyiyor). Tahminen yirmi beş-otuz yıldır bu fealiyeti sürdürmedeyiz. Bu zaman dilimi zarfında, bolşevikliğin en şedid olduğu devirlerde Azerb.KP İ. Sekreteri Haydar Aliyev'in şahsen tasvibi ile on kere Azərbaycan'a gidicildim. Bu adam ne yuvanın kuşu olduğumu, neye hizmet ettiğimi, Azərbaycan'da bolşevik rejimin mühalifeleriyle ünsiyet kurduğumu, gelişerimle, sohbetlerimle onlara cesaret verdiğimi çok iyi biliyordu. Bildiđini de ben, bana karşı olan şahsi tavrından biliyorum.

Belki diyeceksiniz ki, onun başka hesapları vardı. Ola bilir: dedim ya: gerçektir. Ancak, hesapları ne olursa olsun, neticede - genellikle Azərbaycan Türk milletinin hayrına çalışmıştır. Azerbaycan'da bolşevik aleyhtarı ən önemli edip ve düşüncürleri Aliyev, kendi pozisyonunu tehlikeye düşürmemek kaydıyla, himaye etmiş, milli mefkürece doğrultusunda çalışmalarına imkan vermiş, en azından göz yummuştur. Bu da inkar edilmez bir gerçektir. Demek istediğim bu adam milletini ve kültürünü her zaman sevmiş, imkan hasıl olduca (ve tekrar ediyorum - kendi pozisyonunu tehlikeye düşürmemek şartıyla) bolşevik fikriyatın mühalifi olup tutumlarını cemiyet hayatının çeşitli düzeylerinde, şu veya bu şekilde, teccesüm ettiren Azerbaycanlı aydınları korumuştur.

Bakınız, dostumuz Bahtiyar Vahabzade bana yazdığı son mektubunda ne diyor:

"Şu anda bütün ümidimiz Haydar Aliyev'dir. Siz bilirsiniz ki, o çok büyük bir siyasetçi ve devlet adamıdır. Azerbaycan'da başveren dahili çekişmeler ve dahili ziddiyetler ülkenin haricinden idare olunur. Bu işlerden yalnız H.Aliyev baş açabilir. O, her şeyi iyi bilir. Ben onu hem mecliste, hem de matbuatta destekliyorum. Sonumuzun ne olacağını bilmiyorum. Ancak onu biliyorum ki, son ümidimiz odur".

Öteyandan Azerbaycan bugün yürek ağrıtan bir vaziyettir. Ülke genelinde milli çöküm müşahede ediliyor. Devlet torpaklarının 20'si düşman işğali altındadır. Buna rağmen durumun gerçekleştirdiği milli vahdet yerine milli nifak alıp yürümüş, her kes, her kesin şeytanıdır. Böyle bir ortamda, yani 30-40 siyasi partinin 30-40 ayrı istikamete

Türkiye medyası, demokratik yolla hakimiyete gelen bir kardeş ülke liderine, ıcaat için mühlet tanımalı, peşin, aceleci hüküm ve değerlendirmelerden kaçınmalıdır. Emin olabilirsiniz ki, bolşevik zamanında bile bu derece milli çöküm idrak etmemiş olan Azerbaycan'ı bugün Aliyev'den başkası kurtaramaz. Azerbaycan halkının 96'sı bugün bu kanaata geldikten sonra, en sevdiği ve ümit kaynağı olan Türkiye'nin basınına dayanışma düşer. Hissiyata kapılıp belli hülyaların iflas etmesi yüzünden Aliyev'e karşı çıkanlar ancak hasımın ekmeğine yağ sürüyorlar.

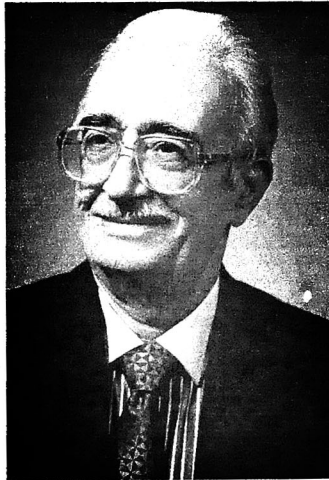
Bakınız, dostumuz Bahtiyar Vahabzade bana yazdığı son mektubunda ne diyor:

"Şu anda bütün ümidimiz Haydar Aliyev'dir. Siz bilirsiniz ki, o çok büyük bir siyasetçi ve devlet adamıdır. Azerbaycan'da başveren dahili çekişmeler ve dahili ziddiyetler ülkenin haricinden idare olunur. Bu işlerden yalnız H.Aliyev baş açabilir. O, her şeyi iyi bilir. Ben onu hem mecliste, hem de matbuatta destekliyorum. Sonumuzun ne olacağını bilmiyorum. Ancak onu biliyorum ki, son ümidimiz odur".

Her bir yere mektup yazarak Türk efkarına akıl hocalığı yapacak değilim. Şihhi vaziyetim de çok fazla üzölmeğe elverişli değildir. Ancak, Azerbaycan'ın Türkiye'de tanınması konusunda çeyrek asırdan beri önderlik yapan siz Hocama, Türkiye'deki Aliyev imajı hakkındaki düşüncelerimi açmak ihtiyacını duydum.

Sizi bu kadar uzun bir name ile yordugum için affınızı istirham eder, derin hürmet ve mühabbet hissi ile efferinizden öperim.

H.Ahmed Schmiede

çekmesi neticesinde ahalinin gittikçe güçten takattan düşmekte olduğu bir ortamda, devletin başına profesyonel, dirayetli, dinamik bir liderin gelmesi, ayıplanmak şöyle dursun, alkışlanacak bir durum, tabir caizse, talihin hoş bir jestidir.